

Bilag 1 Egne oversættelser af udvalgte artikler i FN-handicapkonvention

Artikel 2 Definitioner

I denne konvention gælder følgende definitioner:

Kommunikation omfatter sprog, tekstvisning, punktskrift, taktil kommunikation, stor skrift, tilgængelige multimedier samt skrift, lyd, enkelt sprog, oplæsning, og forstørrende og alternative kommunikationsformer, -midler og -formater, herunder tilgængelig informations- og kommunikationsteknologi.

Sprog omfatter talesprog samt tegnsprog og andre former for ikke-verbal kommunikation.

Artikel 9 Tilgængelighed

1. For at personer med handicap kan få et selvstændigt liv og deltage fuldt ud i alle livets forhold på lige fod med andre skal deltagerstaterne træffe hensigtsmæssige tiltag for at sikre adgang til det fysiske miljø, transportmidler, information og kommunikation, herunder informations- og kommunikationsteknologier og -systemer, og til andre tilbud og ydelser, der er tilgængelige for offentligheden, både i byområder og landdistrikter. Disse tiltag, der skal omfatte identifikation og afskaffelse af barrierer for tilgængelighed, skal bl.a. gælde for:

(a) Bygninger, veje, transport og andre inden- og udendørstilbud, heriblandt skoler, boliger, institutioner og tilbud inden for sundhedssektoren samt arbejdspladser,

(b) Informations- og kommunikationstjenester samt andre ydelser, herunder elektroniske tjenester og nød-, akut- og udrykningstjenester.

2. Deltagerstaterne skal desuden træffe hensigtsmæssige foranstaltninger for at

(a) udvikle, fremme og overvåge gennemførelsen af vejledninger og minimumsstandarder for tilgængelighed til ydelser og tilbud, der er åbne for eller tilbydes offentligheden,

(b) sikre, at private virksomheder, der udbyder tilbud og ydelser til offentligheden, tager hensyn til alle aspekter vedrørende tilgængelighed for personer med handicap,

(c) sørge for at involverede aktører undervises i sådanne tilgængelighedsproblematikker, der møder personer med handicap,

(d) sørge for at bygninger og andre faciliteter, som er åbne for offentligheden, har skiltning med punktskrift og i let læselige og forståelige former,

(e) sørge for forskellige former for assistance og formidling, herunder guider, oplæsere og professionelle tegnsprogstolke for at lette tilgængeligheden til bygninger og andre faciliteter, der er åbne for offentligheden,

(f) fremme andre hensigtsmæssige former for assistance og støtte til personer med handicap for at sikre, at de får adgang til information,

(g) fremme adgang for personer med handicap til nye informations- og kommunikationsteknologier og -systemer, herunder internettet,

(h) fremme design, udvikling, fremstilling og distribution af tilgængelige informations- og kommunikationsteknologier og systemer på et tidligt stadium, således at disse teknologier og systemer er tilgængelige for personer med handicap til lavest mulig pris.

Artikel 21

Ytrings- og meningsfrihed og adgang til information

Deltagerstaterne skal tage alle hensigtsmæssige tiltag for at sikre, at personer med handicap kan udøve retten til ytrings- og meningsfrihed, herunder frihed til at søge, modtage og formidle information og ideer på lige fod med andre og ved alle former for kommunikation efter eget valg, som defineret i artikel 2 i denne konvention, herunder ved:

- (a) at sørge for at information beregnet for den brede offentlighed gives til personer med handicap i en tilgængelig form og ved brug af teknologier, der er passende for forskellige typer handicap, til rette tid og uden yderligere omkostninger,
- (b) at anerkende og fremme brugen af tegnsprog, punktskrift, forstørrende og alternative kommunikationsformer og alle andre tilgængelige kommunikationsmidler, -former og -metoder, der anvendes efter eget valg af personer med handicap i officielle sammenhænge,
- (c) at tilskynde private foretagender, der leverer ydelser til den brede offentlighed, herunder via internettet, til at levere information og ydelser i en form, der er tilgængelig og brugbar for personer med handicap,
- (d) at opfordre massemedierne, herunder leverandører af information via internettet, til at gøre deres ydelser tilgængelige for personer med handicap,
- (e) at anerkende og fremme brugen af tegnsprog.

Artikel 24

Uddannelse

1. Deltagerstaterne anerkender, at personer med handicap har ret til uddannelse. For at kunne virkeliggøre denne ret uden diskrimination og med udgangspunkt i lige muligheder, skal deltagerstaterne sikre et inkluderende uddannelsessystem på alle niveauer samt livslang læring, der sigter mod:

- (a) at menneskets potentiale og en forståelse af menneskets værdighed og selvværd udvikles fuldt ud, og at respekten for menneskerettighederne, de grundlæggende frihedsrettigheder og den menneskelige mangfoldighed styrkes,
- (b) at personer med handicap kan udvikle deres personlighed, talent og kreativitet såvel som deres mentale og fysiske evner på maksimal vis,
- (c) at personer med handicap bliver i stand til at deltage effektivt i et frit samfund.

2. Deltagerstaterne skal for at virkeliggøre denne ret sikre:

- (a) at personer med handicap ikke udelukkes fra det almindelige uddannelsessystem på grund af handicap, og at børn med handicap ikke udelukkes fra gratis og obligatorisk grunduddannelse eller fra en videregående uddannelse på grund af handicap,
- (b) at personer med handicap har adgang til en inkluderende og gratis grunduddannelse og videregående uddannelse af høj kvalitet på lige fod med andre i det lokalsamfund, hvor de bor,
- (c) at der foretages rimelig tilpasning ud fra den enkelte persons behov,
- (d) at personer med handicap får den nødvendige støtte inden for rammen af det almindelige uddannelsessystem med henblik på at tilrettelægge en effektiv undervisning,

(e) at der ydes effektive støttetiltag tilpasset den enkeltes behov i et miljø, som giver størst mulig teoretisk og social udvikling i overensstemmelse med målsætningen om fuld inkludering.

3. Deltagerstaterne skal give personer med handicap mulighed for at lære praktiske og sociale færdigheder, således at de lettere kan deltage fuldt ud i undervisningen, på lige fod med andre og som medlemmer af samfundet. Med henblik herpå skal deltagerstaterne træffe hensigtsmæssige forholdsregler, herunder:

(a) at tilrettelægge indlæring af punktskrift, alternative skriftformer, forstørrende og alternative kommunikationsformer, -midler og -formater og færdigheder med hensyn til orientering og mobilitet samt tilrettelægge ordninger med personlige støttepersoner og mentorvirksomhed,

(b) at tilrettelægge indlæring af tegnsprog og fremme døvesamfundets sproglige identitet,

(c) at sikre, at undervisningen af blinde, døve eller døvblinde, og især børn, foregår på det mest egnede sprog og i de kommunikationsformer og med de kommunikationsmidler, som er bedst for den enkelte, og i et miljø, som giver størst mulig teoretisk og social udvikling.

4. For at sikre opfyldelse af denne ret skal deltagerstaterne tage hensigtsmæssige tiltag for at ansætte lærere, herunder lærere med handicap, som behersker tegnsprog og/eller punktskrift, og oplære fagfolk og personale som arbejder på alle niveauer i uddannelsessystemet. Denne oplæring skal omfatte bevidsthed omkring handicap og brug af egnede, forstørrende og alternative kommunikationsformer, -midler og formater samt undervisningsmetoder og undervisningsmateriale, som er til hjælp for personer med handicap.

5. Deltagerstaterne skal sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har adgang til almindelig videregående uddannelse, erhvervsuddannelse, voksenundervisning og livslang læring uden diskrimination. Med dette for øje skal deltagerstaterne sikre, at personer med handicap får rimelig tilpasning.

Artikel 30

Deltagelse i kulturliv, fritidsaktiviteter, fornøjelser og idræt

1. Deltagerstaterne anerkender at personer med handicap har ret til på lige fod med andre at deltage i kulturlivet og skal tage alle hensigtsmæssige tiltag for at sikre, at personer med handicap:

(a) har adgang til kulturstof i en tilgængelig form,

(b) har adgang til tv-programmer, film, teaterforestillinger og andre kultur aktiviteter i en tilgængelig form,

(c) har adgang til steder for kulturel udfoldelse og tilbud som teatre, museer, biografer, biblioteker og turistmål samt så vidt muligt monumenter og steder af national kulturel betydning.

2. Deltagerstaterne skal tage hensigtsmæssige tiltag for at give personer med handicap mulighed for at udvikle og udnytte deres kreative, kunstneriske og intellektuelle potentiale, ikke alene af hensyn til dem selv, men også til berigelse af samfundet.

3. Deltagerstaterne skal under iagttagelse af folkeretten træffe alle hensigtsmæssige foranstaltninger for at sikre, at love til beskyttelse af immaterielle rettigheder ikke udgør en urimelig eller diskriminerende barriere for, at personer med handicap kan få adgang til kulturstof.

4. Personer med handicap skal være berettiget til på lige fod med andre at få anerkendelse af og støtte til deres særlige kulturelle og sproglige identitet, herunder tegnsprog og døvekultur.

5. For at sætte personer med handicap i stand til at deltage på lige fod med andre i fritids-, fornøjelses- og idrætsaktiviteter skal deltagerstaterne tage hensigtsmæssige tiltag for at

- (a) opmuntre til og fremme deltagelse for personer med handicap i gængse idrætsaktiviteter på alle niveauer så vidt det er muligt,
- (b) sikre, at personer med handicap har mulighed for at organisere, udvikle og deltage i særlige idræts- og fritidsaktiviteter for personer med handicap, og i den forbindelse opmuntre til at de tilbydes instruktion, træning og ressourcer på lige fod med andre,
- (c) sikre, at personer med handicap har adgang til idræts- og fritidsfaciliteter samt til turistmål,
- (d) sikre, at børn med handicap har samme mulighed som andre børn for at deltage i leg, fornøjelser, fritids- og idrætsaktiviteter, herunder de aktiviteter der finder sted i skolen,
- (e) sikre, at personer med handicap har adgang til ydelser, der tilbydes af arrangører af rekreative aktiviteter, turistaktiviteter, fornøjelses- og idrætsaktiviteter.